

בש"פ 8386/13 - נאסר מולטקא נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8386/13

לפני: כבוד השופט נ' הנדל

העורר: נאסר מולטקא

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד במ"ת 9837-10-13 שניתנה על-ידי כב' השופטת ד' מרשק מרום למעצר עד לתום ההליכים

בשם העורר: עו"ד יוסי זילברברג

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

החלטה

1. מונח לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז (תמ"ת 9837-10-13, כב' השופטת ד' מרשק מרום), אשר במסגרתה הורה בית המשפט המחוזי לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

רקע

2. כתב-האישום, שהוגש נגד העורר ביום 6.10.2013, מייחס לו ביצוע עבירות של הריגה, חבלה חמורה באמצעות נשק בצוותא עם אחר, ושיבוש מהלכי משפט. להלן העובדות הרלוונטיות כפי שצוינו בכתב-האישום.

ביום 28.9.2012, בשעות הערב המוקדמות, פרצה קטטה בין משפחות סולטאן ומשפחת נאסר – דודיו של העורר – הגרות בשכנות באזור טירה. הרקע לקטטה היה הפרעה שגרם קטין ממשפחת סולטאן בכך שרכב על טרקטורון. במהלך הקטטה אף נורו יריות.

לאחר שגילה את פרטי הסכסוך, החליט העורר לפגוע בבן משפחת סולטאן. לשם כך פנה לחבר, מוחמד דעאס, אף הוא תושב טירה. העורר הגיע לדעאס ברכב שכור שהיה בשימוש משפחתו, מסוג טויוטה קורולה (להלן: הרכב). השניים קשרו קשר לפגוע באמצעות נשק בבן משפחת סולטאן. הם יצאו לדרך ברכב כשהעורר נוהג בו, על-מנת לאתר בן משפחת סולטאן ולפגוע בו. טרם יצאו השניים הצטייד דעאס באקדח 9 מ"מ.

באותה העת יצאו מביתם האחים מחמוד ואחמד קשוע, בדרכם לחתונה. השניים נסעו ברכב מסוג שברולט אופטרה כסופה, כשאחמד (להלן: המנוח) נוהג. בדרכם אספו השניים את דועאמה נאסר, אביו של העורר. האחרון התיישב ליד הנהג, ומחמוד עבר למושב האחורי. במהלך הנסיעה, כאשר נסע המנוח ברחוב צר בטיירה, הגיח מולם הרכב בו נהג העורר. הדרך הייתה חסומה לחצאין על-ידי משאית גדולה שחנתה בשולי הכביש. כדי לפנות מקום לרכב הבא מולם, עלה המנוח עם הגלגלים הימניים של השברולט על המדרכה הימנית בכיוון נסיעתו. רכב הטויוטה התקדם בנסיעה, והמראות הצדדיים של הרכבים התנגשו זו בזו.

בשל הדמיון בין הרכבים שבבעלות המשפחות, סברו העורר וחברו דעאס בטעות כי רכב השברולט שיך למשפחת סולטאן. דעאס כיוון את אקדחו, וירה כדור אחד בראשו של המנוח, שנפצע כתוצאה מכך פצעים אנושים. גופתו של המנוח הוטחה קדימה, רגלו נלחצה על דושת הגז, והרכב צבר תאוצה עד שפגע בעמוד תאורה ונעצר. העורר זיהה את אביו ברכב, והמשיך בנסיעה מהירה. תוך כדי נסיעה ירה דעאס עוד חמשה כדורים לעבר אנשים שעמדו על המדרכה. כתוצאה מכך נפצעו קטין בכתפו ואדם נוסף ברגלו. לאחר מכן נטש העורר את הרכב, והסתתר בבית סבו כדי להימלט מרשויות החוק. משם המשיך להימלט, ושהה במקומות שונים שאינם ידועים לתביעה במשך כשנה. ביום 22.9.2013 הסגיר העורר את עצמו למשטרה. המנוח נלקח לבית החולים בילינסון, שם נקבע מותו ביום 30.9.2012.

לעובדות המנויות בכתב האישום יש להוסיף את אשר עלה בתביעה המקבילה שהוגשה נגד מוחמד דעאס. דעאס נעצר ביום 3.10.2012, וכתב-אישום הוגש נגדו ביום 28.10.2012, כשהוא מואשם ברצח בכוונה תחילה. בשל חוסר בראיות נגדו הגיעה התביעה להסדר טיעון עם דעאס, לפיו יואשם בהריגה בלבד, ולא ברצח. כתב-אישום מתוקן בשלישית, אשר בעובדותיו הודה דעאס, הוגש ביום 16.9.2013, והכרעת הדין נגדו ניתנה בבית המשפט המחוזי מרכז ביום 17.9.2013 (תפ"ח 12-10-4777). העורר הסגיר את עצמו למשטרה, כאמור, בתאריך 22.9.2013. לאמור, חמשה ימים לאחר הכרעת הדין בעניינו של דעאס.

החלטת בית המשפט המחוזי

3. בית המשפט המחוזי הורה כאמור על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים. בהחלטתו קבע בית המשפט המחוזי כי "קיימת תשתית ראייתית לכאורית המבססת סיכוי סביר להרשעת [העורר] בעבירות המיוחסות לו". ההחלטה

הדגישה את רמת המסוכנות הגבוהה של העורר, כפי שעולה מעבירת ההמתה בה הוא מואשם, ובפרט לאור העובדה שהוא היה ה"זם" של האירוע. כמו כן קבעה ההחלטה כי קיימת עילת מעצר מובהקת של חשש לשיבוש והימלטות מהדין. חשש זה נלמד מהתנהלותו של העורר, שנמלט מאימת הדין למשך כשנה, בזמן שהתנהל משפטו של שותפו. בית המשפט לא מצא לנכון לבדוק אפשרות של חלופת מעצר, ונמנע מלהורות על הכנת תסקיר לשם מטרה זו. מכאן הערר שלפני.

טענות העורר

4. הסנגור טוען ששגה בית המשפט המחוזי בהוראתו על מעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. לטענת העורר, אשמתו באירוע מסתכמת בכך שניגש לחברו דעאס וביקש ממנו לחפש את ילדי משפחת סולטאן על-מנת להכות בהם. לדבריו, בעת אירוע הירי הוריד העורר את ראשו מתחת להגה, ולכן לא ראה מאיפה מגיע הירי.

הסנגור מדגיש כי כל האירוע נמשך למשך "שבריר שנייה", ולכן לא יכל העורר לראות את האקדח או לדעת מהיכן נורו היריות. לפי גרסת העורר לא נורה מתוך רכבו מספר יריות, אלא ירייה אחת בלבד, ואילו יריות נוספות נורו מכיוון אחר. בעניין זה הפנה הסנגור בטיעונו בעל-פה, לכתב-האישום המתוקן שהוגש נגד דעאס, בו הושמט עניין הפצעים שנגרמו להולכי הרגל. השמטה זו מצביעה, לדעת הסנגור, על אי-בהירות עובדתית הקיימת בעניין.

לטענות אלו מוסיף הסנגור שבית המשפט המחוזי היה צריך להעניק חשיבות לכך שמדובר בבחור צעיר ללא כל עבר פלילי, לכך שהעורר אינו האדם שפגע במנוח, ולעובדה שהעורר הגיע מיוזמתו והסגיר את עצמו למשטרה. לדברי הסנגור, מיד לאחר האירוע הגיע העורר למשטרה, אלא שנשלח הביתה בטענה שאין בו צורך.

דין והכרעה

5. הסנגור הדגיש בדבריו בפני בית המשפט המחוזי שהמשפט הפלילי עוסק בעובדות. לדבריו, עובדות המקרה אינן ברורות דיין כדי להצדיק את מאסר העורר עד תום ההליכים. מסכים אני להנחה הבסיסית של הסנגור לפיה העובדות הידועות של כל מקרה מהוות את הבסיס שעליו עומד המשפט הפלילי במקרה הקונקרטי. אולם, איני תמים דעים עמו בקביעתו, קביעה פרשנית-משפטית, שאין די בעובדות הידועות כדי להקים נגד העורר מארג של ראיות לכאורה, כנדרש בשלב זה של ההליך המשפטי.

עיקרי עובדות המקרה מוסכמות על הצדדים. המנוח נורה מרכב חולף בשעה שהעורר נהג בו. העורר הוא זה שיזם אירוע תקיפה, שתוצאתו הייתה מותו הטראגי של המנוח. אולם, העורר כופר בכך שיזם את הריגתו של בן למשפחת סולטאן, ולדבריו יוזמתו הסתכמה בתקיפה בלבד. כמו כן, כופר העורר במודעות בשעת מעשה למתרחש סביבו. לדבריו, לא היה מודע באותה העת לאקדח שבידי דעאס. עוד טוען העורר שבעת האירוע כופף את ראשו מפחד, ולא ראה את אשר אירע. אולם, התשתית הנסיבתית הלכאורה מאפשרת את קבלת ההנחות המפלילות של התביעה כלפי העורר. ודוק: העורר נהנה מחזקת החפות, והנטל הרובץ על התביעה הוא להוכיח את האשמה מעבר לכל ספק סביר. ברם, אין בכך לסתור את ההסכמה כי בשלב זה ישנן ראיות לכאורה בדבר מעורבות העורר במתואר בכתב-האישום. אין הכרח על-פי התמונה העובדתית הלכאורה שהוצגה בשלב זה, כדי לחייב קבלת טענת העורר כי כוונתו

הייתה לבצע עבירת תקיפה בלבד.

נדמה כי התביעה עמדה במשוכה הראייתית המוטלת עליה במסגרת בקשה למעצר עד תום ההליכים. למשל, ישנן שתי אינדיקציות המפלילות לכאורה את העורר בשלב זה – האחת התנהלותו טרם הסגיר עצמו למשטרה, והשנייה התנהלותו בחקירתו במשטרה.

כפי שטען הסנגור העורר אכן הסגיר את עצמו. זאת לאחר כשנה. אף אם העורר הגיע לתחנת המשטרה מיד לאחר האירוע, כפי שנטען בפני על-ידי הסנגור, עולה לכאורה כי העורר הסתתר מפני רשויות החוק במשך תקופה ארוכה ביותר. בכך שיבש לכאורה הליכי משפט – הן אלו המתנהלים נגד דעאס, והן אלו שמתנהלים מולו. המדינה הדגישה כי רק לאחר סיום המשפט, כאשר חברו דעאס הורשע בהריגה על-פי הסדר טיעון, וכשעבירת רצח כבר לא ריחפה מעל ראשו, יצא העורר ממקום מסתורו והסגיר עצמו למשטרה. הסנגור הציע הסברים חלופיים, אך אלו לא נטענו במהלך החקירה על-ידי העורר עצמו.

לשון אחר – לצד התנהלותו טרם הסגיר עצמו למשטרה, התנהגות העורר במשך חקירתו המשטרית מחזקת אף היא לכאורה את הראיות נגדו. העורר מסר גרסה סדורה המתארת את האירוע מזווית ראייתו. יש לזכור כי לנוכח המועד בו מסר העורר את עדותו, הרי שנראה על פני הדברים שגרסה זו הינה בגדר עדות כבושה, אשר בית המשפט נוהג בדרך כלל למעט במשקלה, בהעדר "הסבר מתקבל על הדעת על שום מה נכבשה העדות עת רבה" (ע"פ 202/56 פרקש ואח' נ' היועץ המשפטי, פ"ד יא 677 (1957), עמ' 681; ראו ע"פ 677/84 דוד אביטן ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(4) 33 (1987)). מעבר לגרסתו הסדורה, הוא סירב לענות על כל שאלות החוקרים, ושמר על זכות השתיקה לאורך החקירות, על כל המשתמע מכך. אמנם נמסרה גרסה, אך העורר לא היה מוכן לחשוף אותה לחקירה משטרית. למשל, מדוע הסתתר העורר מהמשטרה תקופה של שנה? דווקא על רקע טענתו של העורר כי לא ידע שדעאס החזיק אקדח, יש משקל לטענת התביעה שנושא זה לא עלה במהלך העימות בין העורר לבין דעאס. כך או כך, שילוב הנתונים, הבריחה למשך שנה והשמירה החלקית על זכות השתיקה, מחליש את עוצמת משקל עדותו של העורר בשלב זה, ומעצים את השלכת התמונה הנסיבתית.

כמובן, המארג העובדתי שהוכח לכאורה משפיע על עילות המעצר. כפי שנקבע בהחלטת בית המשפט המחוזי, "כשעסקינן בעבירת המתה אשר הוא היה היוזם שלה על רקע סכסוך שכנים פעוט – הרי שקמה עילת מעצר של מסוכנות". יתר על כן, לנוכח התנהלות העורר, עילת שיבוש הליכי משפט והימלטות מהדין מתחזקת. על רקע זה אין בטענות הסנגור בשלב הנידון כדי לגבור על התנהגות העורר לכאורה בנסיבות העניין, ועל העדר הסכמתו להשיב לשאלות החוקרים לאחר שנמלט למשך תקופה של שנה. בשל המסוכנות הנגזרת מהמרכיבים האמורים, אף אין בהעדר הרשעות קודמות של העורר כדי להטות את הכף לכיוון החלופה שהוצעה.

6. הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ח בשבט התשע"ד (19.1.2014).

ש ו פ ט

עמוד 4

